

H A Z A I - H Í R A D Ó

Szombaton, Aprilis' 12-dikén, 1 8 2 8.

Portugallia — Nagybritannia — Frantziaország — Törökország
Magyarország — Külömbfélék

Portugallia

A' Quotidienne, már mártz. 4-edikéről ezt írja Lissabonból: "A' Brasiliából jött konstitutzio, közel jár elsűj-jedéséhez. Egy, az egész (?) nemzettől megvetett systema, tsak múlandó léte-lel ditsekedhetik. A' hónap' 2-odika' éj-jelén történt nagy esetek halálos sebet ejtettek azon, s az országlószék' magavi-selete azt mutattja, hogy szándéka volna némely magánosok' méltatlan kívánságai-nak engedni a' felsőséget, egy nagy nép' egy-akaratu (?) kívánsága' ellenére. Bár hogy törekedjenek is némely Nagyok a' nemes Infansba hiedelmetlenséget verni azon személljek' szándéka eránt, kik a' palotához közelíteni próbáltak; még is tsak egy gyenge őrizetet kívánt a' Printz magának, úgy hogy, minden bemenete-lek táva-nyitva állottak. Váltak, a' kik az archivum-szobáig behatoltak, ilyen kiáltás mellett: Élljen a' Király, élljen D. Miguel, láb-alá a' konstitutziót! A' palotán kívül sereglő népsalak viszhan-goztatta ezt az ékes kiáltást: gyönyörű cerele egy királyi palotában. Az órálló Tiszt megtudakozta a' Printztól — kiver-jék-é ezen udvarlókat a' palotából, s Ne-mel felelt. Az öröm, megzavarodott e-leinte egy-kisség némely személljek' köz-be-jövelele által, kiknek ezek a' lett-dol-gok nem-tettzeni láttattak. Ezek közé tartozik Caula Gen., ki tolongás-közben vak -ütést (contusiót) kapott volna a' kar-

ján. Másnap' bosszúállást kívánt ő ezen megsértődésért; de a' Printz, tsak ezt izente neki: sajnálja, hogy Caula Gene-rált szidalmazták (insulter). Ezen idő-olta rémülés uralkodik a' liberalisok között. A' tartományok, ugyanolylan ér-telemben vannak a' törvényesség' dol-ga eránt.

Az ánglus Courierban, Lissabon-ból, mártz. 12-dikéről, ezek vannak: "A' Wellesley (hajó) tegnap' ment-el a' 11-edik regementel, Corfuba: a' 25-a-dik regem. az Oceanra költözött; de ez meg a' Tájóban varakozik, hogy a' 20 ezer font sterlinget Máltába vigye, melyet a' Villa Nova de Milfontes-nél elsűj-jedt bombi-galliotte-ból, Terror, megmen-tettek. A' 10-ed k reg. tet a' Revenge-ra költöztették. A' szállító-hajók elmen-tek a' Tájóból a' 10-edik húsár rege-mentel. — A' portugalli katonaság mu-'sikássai parantsolatot - vettek, hogy a' konstitutziós hymnust többé ne musikál-ják. Azt mondják, hogy D. Miguel, mártz. 12-dikén, vadászat' színe alatt ment vol-na Villaviciosá-ba; de vóltaképpen, az-ért, hogy Chaves Marquissal egybe ke-rülljön. A' Ministeriumban és az ország' országlószékénél, sok változások estek, mind a' Királyné értelme szerént. Quar-tello Báró, más előkelő szeméjjekkel egy-gyütt, induló-félben van az elmenetelre. Villafior Gróf kéntelen vólt menedék helyet keresni egy ánglus Gen.nál. Azt

erössítik, hogy a' Pátriárka, a' D. Miguel' Esküvése mellett, úgy állott neki elébe, hogy a' maga' felső köntöse által be volt takarva, és az Évangéliom-könyvet úgy tartotta, hogy a' Printz nem fektethette ára, mint különben szokás, a' tenyerét. De azomban, az eskü' szavait a' konstitúzióra világosan hallották. Azt mondják, hogy a' Királyné ismét egészen a' sebjeiben hordozza őtet, főképpen, mivel' őtet az Apja' halálát illető környületekről megvilágosította. A' Portugáliában lakó Ánglusok igen tünődve tekintenek Angliára. Holmi haszon-tárgyáról van nállok szó, főképpen, a' keletindiai Kompaniára-nézve. Sir Frederich Lamb, Sir W. Curtis Urat, ki 50,000 font sterlinget hozott piasterekben, Rothschild Úrtól ide, azon pénzel ismét vissza küldötte Angliába. Az Igazgató nagyon békételenkedett azon. Caula Gen. Májort kihúzta a' nép a' kotsijából, megverte és ennek kiáltására kénszerítette: "Éljen a' határtalan D. Miguel!"

Egy más lissaboni levél, mártz. 9-edikéről ezt mondja: "Don Miguel tsaknem szüntelen a' palota' egy nagy Sálájában járkál fel 's alá, embereket fogad el, kik őtet meglátogatják. Mikor maga van, egy telescopiumon kukottsál a' Tájó' torka-felé, hol a' hajók' megérkezését, de sokkal-inkább egynehány hajó' elmenetelét láttzik lesni-várni. Mindennap' készületeket tesznek az ánglus katonaság' hajóra ülésére; és az a' rész, mely most, a' határtalan Királyt óhajtja, tsak ezt a' pillantatot várja, hogy feljül fordulhasson, és szorúltságból D. Miguelt erőltesse, hogy magát az ő' kívánságaihoz szabja. Az ő' követői széltére azt mondják, hogy nem esküdött valóban meg: ebből a' lett, hogy a' köznépből egynehány száz ember, kik a' királyi istállóknak szolgálnak, 4 vagy 5

utóbbi esténként, a' palota' bemēnetelére gyültek, és minden Pairs és más személljeket kénszerítettek, hogy a' határtalanság' kedvére kiabáljanak. A' Pátriárkát, ki egyszersmind Kárdinal is, 's e' szerént, a' veres kalapot, 's ezen méltóság' egyéb jeleit viseli, a' palota' kapui alatt áldást osztván, a' népsalak megtámotta, mely ezen kiáltást kívánta tőle: győzödelem Don Miguelnek, a' mi' határtalan Királyunknak! Minthogy ő nem mindjárt engedelmeskedett; elkapták a' kalapját, 's özőnnel motskolták őtet, úgy hogy az insignéket oda-hagyván, sietve kellett neki a' gráditshoz haladni, hogy megmenekedhessen. Schwarzenberg Hzget is megtámolták. Mint-hogy pedig a' portugalli népsalak' szavát nem értette, ezt kiáltja frantziául: Uraim, mondják-meg frantzia nyelven, mit kívánnak. De ennek nem volt haszna; szerentsésnek kelle magát tartani, hogy közzülök megijjedve kiszabadult.— Következő nap, a' briton fregatte-re szállott, mely Heitesbury Lordot Angliába vissza hozta. A' Ministerium' változtatásáról beszélnek, 's némely javallatokról, mellyet a' volt Igazgató Hzgasszony, egy amnestia felől Chaves Marquis és az ő' katonaserege' részére, valamint minden katona-Kommandánsok' és Tisztek' elbotsáttatása végett tett. Minekutánna a' nép, az ánglus Követ' elő-adására, parantsolatot vett, hogy a' palotától oszlanának-el, másuva ment az, oly' szándékkal, hogy némely Pairek' házaira rontsanak, 's őket megijjesszék. A' Sir Frederik Lamb' hivatali első tette méltó volt egy ánglus Követhez: megtiltotta a' 34 börböke (hordótska) dollár' kiszálitását (ha jól jut eszünkbe: 50 ezer font Sterl.), melyet Londonból Rothschild Úr küldött, ok-adásával, hogy az ánglus országlóséknak kezességet kell kívánnia,

Mustra volt itt ma-este, minden még itt tartózkodó ánglus sereg felett; 's azt gondolták, hogy Don Miguel is megjelenne: de, nem ment-el. Villareal Gr., kérte Lamb Urat, hogy az ánglus katonaság ne menne-el, leírván neki az ország szomorú állapotját: de Lamb Ur azt felelte, hogy a' hónap' 20-adikán már kivül kell lenni a' szállító-hajóknak a' Tá-jó' torkán. A' Clinton Gen. tudósítása pedig a' Telep-hivatalhoz (Colonialbu-reau) Londonban, mártz. 24-edikét mon-dja, mellyen az ánglus katonaság hajóra szállana.

A' Morning-Herald írja Lissabonból: "Az Ánglusok' fekvése ezen országban, nagyon kétséges: mert az ánglus hadseregen kívül, nints a' ki itt bizodalomban volna; ez a' hadsereg pedig induló-félben van. A' híres-harangos Pamplona (másképp' Subsera), az, a' ki az ánglus fregatte-n, a' Don Miguel' mérge elől fére állott, vezeti most ezt azon törekedésében, hogy az ánglus behatást Portugalliában estörölhesse. Frantziaország' söldjén, mióta hazáját a' frantzia Tsaszárnak eladta, Subsera mindég ellensége volt Angliának, és, a' nélkül hogy végtárgyát feláldozza, hamarabb teszi Portugalliát spanyol-tartományá. Ha Don Miguel Angliának ellensége lessz; úgy, kéntelen ő Spanyolország-nak barátja lenni, 's akkor segítik osztán ötet a' spanyol- és frantziaországi Bourbonok mind-addig, míg ez az állapot tartani fog: mert Don Miguel nem rendeltetett ára, hogy soká maradjon. A' Printz sok okot ad az ánglus Követeknek, Admiráloknak, Katonáknak a' békételenségre. A' többek közt azt mondják, hogy Lamb Úrnak egy napot rendelték udvarlásra; de ŐExja, a' palotába megérkezvén, látja, hogy a' Printz Bempostába ment, egy lovat nézni. Sir

Fr. Lamb ezen viseleten megbosszankodott. — Minden órán várják Chaves Marquist. Caula Gen.nak, a' Printz, ezen kérdésére: nem kívánna-é a' portugalli katonaságon mustrát tartani, ezt felelte volna: Az én' hadseregem nem érkezett még el. Talán tsak badinage ez az utolsó. A' katona-állásokat, most a' régi királyista-musikák mellett változtattják." — Utánírásúl ezt mondja: "Az egész inselkedést felfedezték, és a' Királynéra sült volna az, Frantzia- és Spanyolország' igazgatása mellett. Ez az utolsó Udvar, Campuzano Joachimot küldötte, azon szín alatt, hogy az Infansnak szerentsés megérkezésére örvendjen, de valóban ezen planum' végre-hajtására.

Az ánglus Courier, mártz. 19-edikéről úgy gondolja, hogy Portugall' dolga igen bajos. A' Standard, mártz. 19-edikéről jelenti: "Batty Kapitány, Sir W. Clinton' Adjutánsa, tegnap' érkezett-meg Lissabonból Londonba. Sokáig beszélt Wellington Hzzgel: 4 óraker egybehívatta Ourasága a' Kabinét-Tanátsot. A' Lamb és Clinton Úrak' hivatal-írásai megerössítik a' már elmondottakat. Akkor még (mártz. 12) az ánglus seregnek tsak egy része szállott hajóra. Nagyon félnek, hogy a' többi sereg' hajóra ülése, mely 2 hét-múlva esik-meg, vérengző lázadásokra lehet jel. A' reménység, hogy a' contrarevolúciónak gátat vessenek ellene, egészen elenyészett. — A' Lamb Ur erős magaviselete és bölts tanátsadása, még is végbe-vitték azt, hogy a' Királyné behatását az Infansra, semmivé tette; kinyitotta neki a' szemét, 's ára vette, hogy a' konstitúciónak igazi, nem pedig színlő gyámola legyen.

Nagybritannia

Ambár a' Kabinét szakadatlanúl mozog, és úgy-láttzik, mintha semmit-se

végezne — mert, nem is tanácsos mindent a' matska' farkára kötni, — azt, még is lehet fül-heggyel hallani, hogy a' keleti ügybaj eránt, nem fog hideg vérrel maradni. Igazán jó volna egy kis frantzia-levegő Angliába, innen pedig egy jó portzió Frantziaországba.

A' buenos-ayres-i, montevideói és rio-de-janeirói tudósítások, dec. és jan. hónapokról, szomorúak, se kereskedés, se hitel, se reménység a' békességhez. Sőt inkább, egyikik mint a' másik, azon dolgozik, hogy a' viaskodást a' legnagyobb nyakassággal kezdjék újra.

Tudósításaink Lissabonból, mártz. 12-dikéig, nem békességesekek. A' népsalak, megvásároltatva az anya-Királyné' pártosai által, sok tsint-tett a' napokban, a' határtalan Don Miguel' nevében; 's ezen törvényes munkának nem volt akadálja: sőt inkább, sokból kitettzett, hogy a' dolgok' mostani rendit nem szeretik, 's a' régít kívánnák elővenni. A' hadseregnél megtiltottak a' nemzeti himnust; és Caula Gen. a' konstituzió' igazi véde's a' fő-város' Gouverneurje, menedék-levelet kapott. Azt mondják, hogy D. Miguel, Villa-viciosában, beszélgettett volna Chaves Marquis-val. Ezen környületeknél-fogva, nem engedte a' mi' újj Követünk Lamb úr, 50,000 font st. kiszállítását; mely, fele azon summának, mellyet Don Miguel a' mi' ország-lószékünk' kezessége mellett vett volna fel a' Rothschild Háztól: ez a' pénz, valóban vissza érkezett ide. Külömben is tsak az apostolikusok' Vezetői' kezébe esne az, 's újj segedelem volna a' konstituzió' felfordítására. E' mellett, az is igaz, hogy Don Miguelt, mint portugalli Királyt, nehezen erőssitenék ebben meg a' Hatalmak; 's Portugallsem örömost szeretné a' visszálkodást Angliával, 's a' háborút Brasiliával. Fran-

tziaországhoz, talán bízhattak volna a' Villele úr' Ministeriuma alatt; most, — nem.

A' Standard, az ultra-torie-k' legbizodalmasabb Palladiuma, mártz. 13-adikán, ismét a' dühösségig hasznát-veszi az anglus sajtó-libertinage-nak: az e-lébbi Ministeriumot szánakozásra átkozza; a' júl 6-odikai Kötést nyomorúsággal teljesnek mondja; a' muszka hadsereget tsordának, Canning Györgyöt ügyetlen StátuseMBERnek, az ő' tiszte-lőt charlatanoknak, megbéjjegezetteknek, a' navarini vitézeket, navarini Kabinét-nak 'sat. Nints mit rá felelni. Egy, az Elizeumból, a' skotziai Román-vitézt és politicust rövid vállasszal botosátja-el — bis videor mori.

London, mártz. 17. — Ezen napig, tsaknem mindennap' Kabinétgyűlést tartottak a' Ministerek, és Dudley Lord, a' muszka, austriai és frantzia Követekkel tanátskozott. — A' Courier, tagadja a' Stuart Lord' küldtetését Pétervárra. Egy-üttal, ismét bizonyítja, hogy Anglia teljességgel nem vonja magát vissza a' frantzia és muszka szövetségétől. A' Muszkaország eddigyaló magaviselete elég bizodalmat nyújt minden egyenlenségek ellen az európai Hatalmak között; Frantziaország és Anglia között pedig tökéletes egyetértés uralkodik. — A' Standard' gyáva segéde 's az ő' hozzá hasonlók, azt mondják Londonban, hogy a' Wellington Hzg. fontossága, elébb mint más akarmi, megakadájozhattja a' háborút. Meg talán, mert a' Canning' nagy elméje talpra állította az akadájoztató eszközöket: külömben a' fényeskapu talán régen nyitva állana már Konsztantin Nagy-Hzgnek. — Ugyanaz a' Híradó mondja: "Az első lépés meg van téve. A' Pruthon-általmenetel' óráját formáson kihirdették a' Muszkák. Azt a' napot választották annak, mellyen a'

liberalisok rá-mehettek az ő' intselkedések által a' britannus Kabinetba berontani. Nem lehetett volna hozzá ilendőbb napot választani. Apr. 12-dike emlékezetes nap fog a' mi' históriánkban lenni. — Ez az ember nagyon félti a' napkeleti kontzot; nem bánja ő, ha a' Görögöket a' manó hordja is el. — Lieven Hgz. által azt izente volna Miklós Császár a' Királynak, hogy, ha a' Porta egy kiszabott idő alatt elégtételt nem ad a' Muszkákon tett sértésekért és gyalázásokért, hozzá fog kezdeni a' háborúhoz. Aról is bizonyossá tétette a' Királyt, hogy a' Császár' mindennemű birtok-nagyobbitásról lemond.

London, mártz. 18. — A' mi' Ministereink naponként össze-gyűlnek most, és a' Kabinetban a' legnagyobb munkásság folj. A' mi több, tegnap' kéttzer volt Kabinet-gyűlés: délután 4 és este 10 óraker. Lieven és Eszterházy Hgzek, két külön nap' voltak udvarlászon a' Királynál: az első, Fejedelme saját kezével írt levelét adta által a' Királynak. A' mi' Ministereink kitettzőleg megszorúltak a' keleti dolgok' újj fordúlása által. Mihelyt a' muszka Kabinet szándékát kinyilatkoztatta, hogy, nem a' júl. 6-odikai szövetségnél-fogva, hanem attól egészen idegen okokból lép-be a' török birtokba; tehát, ama' Kötés széjjel bomlottnak láttzik (?); mert, Muszkaországot nem könnyen lehet többé úgy nézni, mint közbenjáró Hatalmat. Kétségtelen dolog, hogy a' mi' mostani Kabinetunkban, mióta azon embereket vitték belé, kik a' megholt Canning' külső politikájára halálos sententiát mondtak, a' görög bajokra-nézve, a' Tory-principium uralkodik. Míg külsőképpen a' júl. 6-odikai Kötés és ennek tóldalékja eránt, a' legtisztelőbb betsülést mutatták (talán a' dec. 21-e-

dikei eránt is?), minden lépést próbáltak meggátolni vagy húzni-halasztani, mellyeket azon Fő-Kötés' tóldalék-tzikkeljénél-fogva, a' Porta kemény-nyaku megátalkodottsága miatt — az 1 hónapi idő régen lefoljt — tenni kellett volna. Miolta, a' 5 Követ Konst.poljából eljött, és sok hocus-pokust elkövettek, a' Kötésnek mind betűiről, mind lelkéről le akartak mondani, azon pillantatban azt mondja Wellington Hgz., — nem Dudley Gróf — hogy a' Kötés, minden portzikájával együtt végre fogják hajtani. Végre, a' török manifestum lehúztata a' fátyolt, 's megmutatta, hogy a' Portánál nem eszközök az engedésre a' hallogatások. Most 'hát, azon állóhelybe értünk, melyben, vagy Frantizaországgal együtt a' júl. 6-odikai Kötés' gyökerértelmeit teljes akarattal fenn-tartjuk, és a' muszka-török háborút külön ügybajnak tartjuk — de a' mi, a' Görögöket nem akadáljoztatná, az ő, Portátólvaló teljes függetlenségeknek kedyezőbb Kötést kötni Muszkaországgal, mint amaz említett; — vagy magunkat a' szövetségből egészen kihúzni, a' Görögöket az ő' sorsokra hagyni, 's a' mi' régi szövetségesünknek" a' Portának segiteni; — olyan kívánság, mely sokaknál a' mi' Castlereagh-i (londonderry-i) Státusembereinknél, nagyon szíves, — azoknál, a' kik a' szeretsen rabszolga-kereskedést eltörlik, 's a' keresztény-rabszolga-kereskedésben györörködnek. Az első esetben, Frantziaországgal kellene, még szorossabban tartanunk: de, nints többé Villele úr. Frantziaország is, szabadon azt teheti, a' mit akar, és a' júl. 6-odikai Kötés, magától felbomlottnak tarthatja, 's Görögországot ideig-meddig elfoglalván, a' fő-toryktól megmentheti: mi addig nem ellenzhetjük, valamíg a' Törökök' védelmére nem adjuk magun-

kat. Görögországnak, vóltaképpen van már országlószéke; mellyel Frantziaország, alkudozhatik: sőt a' Capodistrias Gróf megérkezése által a' görög földön, még a' Kötés' 1-ső §-ebeli ráadás-tóldalék is "En tant qui' il existera etc. végre-hajtatott. Görögország, nem török tartomány többé. — Háborúhoz fajamodunk? — nem győzzük, egy rettenő coalitio, temérdekbe kerül; vége a' subsidium-időnek. Magunk' védelmére, mindenünk van: de a' Török' kedvéért erőltetni-meg magunkat, oktalanság volna. A' Török, saját politikátlan viselete által vonta magára a' szélvész és nehéz időt.

Frantziaország

A' mártz. 18-adikai Constitutionelle azt mondja, tudósításokat vett volna Londonból e' hónap' 15-ödikéről, mellyeknél-fogva az anglus országlószék nem akarja magát a' török dolgokba elegyíteni, Móréába-se fogna anglus katonaság menni; hanem, Anglia el akarja varni a' háború első fordulását Muszka- és Törökország között, minekelőtte részt választana. A' Görögök' számos barátjai hit-szegésnek ezen szerentsétlen nemzet ellen, és a' júl. 6-odikai Kötés' motskos és megalatsonító megsértésének tartják ezt. Reménylik, Frantziaország nem fogja ezt a' példát követni, mivel csak gyalázatot és kárt lehet belőlle várni; mikor egy hatalmas magaviselet mellett, ditsőséget és hasznot lehetne találni. — Másnap, ugyanaz a' Journal azt mondja: minden okok azt mutatják, hogy a' fenntebbi tudósítást el lehet hinni. A' britannus Kabinét meghatározta, hogy Moldva' és Olaszország' elfoglalásának a' muszka hadsereg által, semmit ne vessenek úttjába, és eleinte, semmi szemebetünő lépést nem tesznek. Úgy láttzik, Frantziaországnak is ugyanaz volna systemája; de, fel kell tenni, hogy

magát minden esetre készen tartja. Az alatt míg Anglia és Frantziaország a' júl. 6-odikai Kötés' végre-hajtására szorítja magát, Muszkaország fegyver' erejével hajtatja-végre az akjermani Kötést. A' Moniteur, hirdette mostanában, hogy a' dunaparti dolog meghatározatott volna. Hanem, azon reménységgel keztetetik magokat, mellyet magok-se hisznek ha a' jövődőkbe jól benéznek, hogy a' Porta engedelmesebb lenne a' Hospodárságok' elfoglalása után. Tsak színlésül gondolták azt ki, hogy igen fontos történeteket halaszthassanak, mellyeket pedig utóljára tsak-ugyan nem lehet elkerülni. Hihető, hogy a' már is uralkodó nehésségek a' Dunánál, még jobban össze bonyolodnak.

Törökország

Konst. polj febr. 25. — Mi, most is úgy vagyunk mint elebb, kivéven a' Frankokra-nézve egy kisenyhítést. De az országlószék' kemény rendszabásainak, tsak-ugyan nints még vége. A' navarini hívétel-ölt, minden nap' egy dosis ópiummal nevelte a' Sultán a' maga' mérget. Az Örmények' üldöztetésének, nem tsak az előkelő Törökök' nagy része, hanem még az Ulemák is akarták végét-szakasztani, és, javallatot tettek az ellen; de, minekutánna kitanúlták, hogy ők a' leggazdagabb örmény-bankosoknak adósok, nem használt az apologia, sőt még Ulemákat is fogdostak-el. A' Sultánnak ez a' békételen Moslim peágését nevelő rendszabása, természettel nagy szemet-szúrt, és egy olyan beható rangu népben, rendkívül nevededett a' békételenség; kivált' hogy azt a' pénzt, a' mivel az Örményeknek tartoznak, nyomon le kellett a' Fiscusnak fizetniük. — A' legújabb díván-gyűlésekben tsak a' fő-város' óltalmáról beszéltek, ha talán megtámodnák azt. A' Hellespontust is befoglalták a' végzésekre, hol három rend

hajót állítvának-ki az általmenetel' meg-gátlására. (Bosphorust akart a' német Híradó mondani) Azon nevettséges ja-vallattal, hogy a' tenger szorúlatot egy lánzal rekesszék-el, felhagytak.—Az Ör-mény Pátriárka hovatovább dühösködik ; és hogy mostanában, foganatlanul kész-tette az eggyesült Örményeket, Ango-rába (Ásiában) számkivetették azokat. Az oda vezető út, hol, a' mint mond-ják, egy kegyetlen Basa várja őket, me-rő temető, az útban elnyomorodott és el-hólt szerentsétlenek miatt. Mindazáltal, minden lélek egyformán azt vallja, hogy a' Törökök, Ásiában, szánakoznak a' számkivetetteken, és minden tartózkodás nél-kül ésszel-kézzel segítenek azokon; mi-kor ellenben, a' rettegés, az ő saját hit-sorsos testvéreinek nem engedi a' szíves segedelmet. — A' fővárosban naponként nevededik a' nép'békételensége. A' birodalom' Naggyai és az Ulemák félelem nélkül kárhoztattják a' kemény rendszabásokat.

Fébr. 25. — Az Örmények üldöz-tetése foljton-folj; már a' Papok mind elszéledtek. Nagyobb része Venéziába ment, nyomorusággal és szegénységgel megrakva. — A' hadi készüléteket éjjel-nappal egyre foljtattják a' tengeri arse-nálban, sok ezer kéz foglalatoskodik a' hadihajók' készítésén. A' Kapudán-Basa, egynehány nap-múlva, a' Dardanelle-hez megyen, a' hova már sok katonaság indult; kiket ámérikai és frantzia Tisztek fognak tanítani. A' Dardanelle' védelmére fordít az országlovszék legna-gyobb figyelmet, és semmit-sem kímél, hogy azt, mely már természettel is igen erős, erőltethetlenné tegye. Három ámérikai Insenőr próbálgatta híjjába a' lánzalvaló elrekesztést. Most, ott akar-nak repülő ágyúpadokat készíteni, a' hol a' tsatorna egy bőtozatot formál.

Egy Hattiserif, fébr. 23-adikáról, fel-

idézi Konst.polj' minden lakosát, 's a' vidékbelieket a' felfegyverkezésre, hogy az első intésre készen legyenek a' Hitet-lenek ellen hadakozni. Erzerumban is lessz egy török-tábor, a' Muszkák' meg-eshető beütések ellen, az ásiái török tartományokba. — A' Porta' nyughatat-lanságának legnagyobb tárgya a' Capodis-trias Gróf' megjelenése Görögországban. Hogy lehetne hinni, így szóllanak a' Tö-rökök, a' 3 Hatalom' ígéreteinek, vala-míg egy olyan StátuseMBER áll a' kór-mányon, a' ki 20 esztendő-ólta, keleten, egy propagandát állított-fel és vezetett a' török birodalom' feldúlására. — Min-den módot tehát, mely kívánt végre ve-zet, úgy néz a' Porta, mint egyszers-mind szentet, és az ő megrögzött hiedel-metlensége a' kereszténység eránt, a' ja-vallott békeszerzés' módja, és az ára munkába-vett végrehajtó eszközök által úgy felébredt, hogy az ő alattomos tsalárd-ságát és kétértelmű magaviseletét, ha nem éppen mentegezni, legalább pshy-chologice lehet megmagyarázni.

Jassy, mártz. 8. — A' sok haszontalan repetitiot itt kihagyván, a' muszkahadsereget Persiában 70 ezer emberrel szaporít-ják; 's ekkor, fog az állani 130 ezerből.

Konst.polj, fébr. 26. — A' rebe-gés minden szíven foljvást uralkodik, ámbár a' köz-rend, még sehol-se hábo-riátatott-meg. A' részre-nemhajló Mi-nisterek készüléte az elútasáshoz, nem szakadt félbe, mert veszik-észre, hogy a' tudósítások Görögországból, Capodis-triasról, rúttul keresztül-járta a' Sultánt; és ez most még-inkább nem tér vissza a' mérséklett' úttjába, mint ezelőtt. Az Egyiptomból érkezett hírek is nevelték mérgét, és hiedelmetlenségét a' szövetség-esek eránt. A' Basa azt írja, hogy a' frank Konzulok a' Móreából, mint rab-szolgákat, Alexandriába hurtzolt Görö-

göket, őtölle vissza kívánták, 's a' mellett kinyilatkoztaták volna, hogy az ő' fija, Ibrahim Basa, Móréából mindjárt elmenjen. A' Basának ezen hivatali írása' megérkezése után, a' Sultán' mérge ismét annyira nevededett, hogy senki nem mér többé vele össze-békéllésről szólni. A' kathol. Örmények' kegyetlen üldöztetését minden ember a' Sultán' egy meghatározott képzetének (fixa idea) tulajdonítja, hogy Konst. polj, osztrómlása közelít, és ki kell 'hát abból a' keresztények' nagyobb részét küldeni.

Magyarország

Pestről apr. 2-odikán, Budáról 5-adikán, jelentik a' Magyarhazabeli Híradók Néhai Tekintetes Tudós Kultsár István Barátunknak mártz. 30-adikán történt halálát, életének 68-adik esztendejében. Az idvezült, Rév-Komáromi születés, Professori Hivatalt viselt eleinte, az Esztergomi Gymnasiumban; onnan ment a' múlt százestendő' utólján a' Gróf Fesztetés Házhoz, mint a' most élő Gróf Tólnai Fesztetés László Ur' ÖNga' utóbbi, vagyis, felserdültkorai Nevelője: 22 esztendeje, hogy e' most félbe-hagyott, a' két Magyarhazára kiterjedt terbesnél terhesebb Hivatalát kellemetes víg elmével, hazafijúi igaz buzgósággal, erős és munkás lélekkel, sokonkat megszegyeníthető jobbágyi hívséggel foljtatta, a' Magyar Közönség' meglegedésére, a' Nemzet' betsületére, mely mellett nem egyszer viaskodott hatalmason az irígységgel. — Meghült testét a' pesti Anya-templom' bólt-sírháza vitték, érdemeihez illő gyász-pompával. — Leviter ossa cubant! — érdemei, legyenek halhatatlanok! — Ezt kívánja a' meghóltnak egy másik barátja, ki H. I. barátjával, ezen tekintetben, egyenlő osztáljt követel. Hodie Tibi Cras mihi.

K. Sz. P. F.

Külömbfélék

A' bremeni Híradó ezt mondja: "A' svéd Udvar, melytől Anglia tanácsot - kérdett, említvén neki hogy Gustavson Öbester (a' vólt svéd Király) kívánna Helgolandban (mellyet azolta hogy Nelson Koppenhagen-t a' Congrave' lidértzeivel felegette, az Anglusé) letelepedni, azt felelte: semmit-sem szóllhat ellene. — Az öreg Lafayette Párisban, igen beteg. Ugyanezt mondják Bogotából, Bolivarról.

A' Journ. des Debats ezt mondja: A' Genie du Christianisme több keresztényt tsinált, mint a' Concordát, és azolta a' Püspökök' pásztori-levele. — Chateaubriand úr (úgymond a' Gazette de Fr.) elébbvaio 'hát mint a' Pápa és minden Püspök, és az ő' érdemei, hasonlíthatatlanul nagyobbak, mint az Egyházéi. — Egy harmadik azt kérdi: hogy szenvedhette-meg Chateaub. úr, hogy egy őtölle függő Journalban úgy ditsérjek. — A' negyedik azt mondja: tsak ironia az.

A' berlini Híradók beszélik, hogy Wittgenstein-Wittgenstein 64 esztendő: Hgz. egy-időben Laasphe-ben, fijaival és ezeknek udvari Tanítójával együtt sétálván, midőn a' Lahn vizén keresztül tsinált egy pallón (padlón) mentek volna, Delike Tisztartónak egy 8 esztendő: fija, ki a' hzgi gyermekek' kezét fogta, megszuszamosodott és a' Lahnba esett. Az Udvarmester utánna ugrott, megmarkolta a' fíjút, de a' foljó erőt vett rajta 's elragadták a' hullámok. Azon pillantaban, utánnok ugrik a' Hertzeg, 's olyan szerentsével, hogy mind a' kettőt kiszabadította. — Ófge, a' Király, megmutatta a' Hgznek azon tetéértvaló tiszteletét.

Smyrnába érkezett egy ügyes Képfestő a' frantzia Udvartól, hogy a' navarini útközetet ott helyben fesse-le.

